

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
HUZURIDAGI KASBIY TA‘LIM AGENTLIGI
KASBIY TA‘LIMNI RIVOJLANTIRISH INSTITUTI**

**O‘RTA MAXSUS VA KASBIY TA‘LIM TASHKILOTLARI PEDAGOG
KADRLARINI ATTESTATSIYADAN O‘TKAZISH UCHUN
MA‘LUMOTLAR BAZASINI BOSHQARISH TIZIMLARI FANIDAN
MALAKA TEST SINIVI TOPSHIRIQLARI SPETSIFIKATSIYASI**

Toshkent – 2026

O‘RTA MAXSUS VA KASBIY TA‘LIM TASHKILOTLARI PEDAGOG KADRLARINI ATTESTATSIYADAN O‘TKAZISH UCHUN MA‘LUMOTLAR BAZASINI BOSHQARISH TIZIMLARI FANIDAN MALAKA TEST SINOVI TOPSHIRIQLARI SPETSIFIKATSIYASI

I. Maqsad

Mazkur test varianti tafsilotining maqsadi kasbiy ta‘lim fanlarini bilish darajasini baholashning malaka toifalarini berish test tizimi doirasida Ma‘lumotlar bazasini boshqarish tizimlari fani bilan talabgorlarining bilim darajasini aniqlash va sertifikatlash uchun qo‘llaniladigan test varianti formati (topshiriqlar soni, turi, vaqt me‘yori), fan mazmuni tarkibi, kognitiv ko‘nikma darajalari, baholash mezonlari va talabgorlarning tayyorgarlik darajasiga qo‘yiladigan talablarni belgilashdan iborat.

II. Me‘yoriy asoslar

1.O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 17-sentabrdagi **“Maktabgacha, umumiy o‘rta, o‘rta maxsus, professional va maktabdan tashqari ta‘lim tashkilotlari pedagog kadrlarini attestatsiyadan o‘tkazish tartibini takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi 572-sonli Qarori.**

III. Baholash qamrovi: mazmun sohalari

Ma‘lumotlar bazasini boshqarish tizimlari

- 1.Ma‘lumotlar bazasi;
- 2.Ma‘lumotlar bazasini boshqarish tizimlari;
- 3.Ma‘lumotlar bazalarini boshqarish tizimlari, MySQL standarti;
- 4.Ma‘lumotlar ombori asoslari;Ma‘lumotlar omborini tashkil etish
5. SQL tili standartlari SQL da ma‘lumotlar bazasi bilan ishlash.
6. MO da xavfsizlikni ta‘minlash;

IV. Baholanadigan mazmun sohalar va konstruktlar

T/r	Mazmun sohalar	Konstruktlar	Testlar soni
1	Ma'lumotlar bazasi	Ma'lumotlar omborining nazariy asoslari, MBBT arxitekturasi, Iyerarxik tizimlar, tarmoqli tizimlar, Relatsion ma'lumotlar bazasini ishlata olish	8 ta
2	Ma'lumotlar bazasini boshqarish tizimlari	Ma'lumotlar bazasini boshqarish tizimlari. MS Accessda ma'lumotlar ombori bilan ishlash, MS Access dasturi, interfeysi, kodlar va indekslar, forma shakllar, forma xususiyatlari, jadvallar yaratish, diagramma turlari, tarkibli formalar yaratish, So'rovlar haqida tushuncha , uning turlari, murakkab so'rovlar bilan ishlay olish.	8 ta
3	Ma'lumotlar bazalarini boshqarish tizimlari, MySQL standarti	Ma'lumotlar bazalarini boshqarish tizimlari, MySQL standarti, Ma'lumotlarni xavfsiz saqlash, parollarni boshqarish amallari, MS Accessda bog'lashlar, MS Accessda modul turlari. Standart modullar Saytlarning xavfsizligini ta'minlash, ma'lumotlar bazasini himoyalash bilan ishlash va ishlata olish	1 ta
4	Ma'lumotlar ombori asoslari;Ma'lumotlar omborini tashkil etish	Ma'lumotlar ombori asoslari; Ma'lumotlar omborini tashkil etish VBA ni boshqarish, protseduralar, oddiy Select so'rovlari, konstruktor yordamida jadvallar yaratish, jadvallarni eksport va import qilish,maydonga birlamchi kalitlarni o'rnatish, jadvalda filtrlar bilan ishlash, tayyor shablonlar bilan ishlash, standart funksiyalar bilan ishlash Sikl va protseduralardan chiqishni boshqarish, protseduralar, o'zgaruvchilar konstantalar, va ma'lumotlar toifalari, konstruktor yordamida jadvallar yaratish, jadvallarni eksport va import qilish,maydonga birlamchi kalitlarni o'rnatish, jadvalda filtrlar bilan ishlash, tayyor shablonlar bilan ishlash, standart funksiyalar bilan ishlash	5 ta
5	SQL tili standartlari SQL da ma'lumotlar bazasi bilan ishlash	Ma'lumotlar bazasini ishlab chiqish, SQL tili interfeysi, MS SQL Server, Oracle haqida umumiy ma'lumotlar, MBBT, MB, Protседura va funksiyalar, Formalar yaratish va shablonlarni ishlatish, birlashtirish operatorlari bilan ishlash	5 ta

6	MO da xavfsizlikni ta'minlash	MO da xavfsizlikni ta'minlash tizimlarini administratorlash, Ma'lumotlar bazalarini boshqarish tizimlari, MySQL standarti, Ma'lumotlarni xavfsiz saqlash, parollarni boshqarish amallari, MS Accessda bog'lashlar, MS Accessda modul turlari. Standart modullar Saytlarning xavfsizligini ta'minlash, ma'lumotlar bazasini himoyalash bilan ishlash va ishlata olish	13 ta
---	-------------------------------	--	-------

V. Baholanadigan kognitiv ko'nikmalar va taqsimoti

T/r	Kognitiv daraja	Izohi	Ulushi (%)
1.	Bilish	Fanga doir nazariy ma'lumotni, atama va qoidalarni eslab qolish, tushunish, nazariy jihatdan tahlil qila olish	20 %
2.	Qo'llash	O'zlashtirgan nazariy bilim va tushunchalarni yangi kontekstlarda (ta'limiy, muammoli vaziyat va pedagogik-psixologik holatlarda) ishlata olish	60 %
3.	Mulohaza qilish	Muayyan faktlar, dalillar va normalarni mantiqiy bog'liq tarzda tahlil qilib, jarayonlarning ketma-ketligini farqlab, vaziyatni analiz qilib, xulosalar chiqara olish	20 %

VI. Test turlari va taqsimoti

T/r	Test turi	Izohi
1.	Y1	To'rtta variantdan bittasi to'g'ri bo'lgan muqobil javobli yopiq test
2.	Y2	Tartiblangan bir nechta javoblardan to'g'rilarini topishni talab qiladigan muqobil javobli yopiq test
3.	Y3	Moslashtirishni talab qiladigan yopiq test
4.	Y4	Gap yoki jarayonlarni to'g'ri ketma-ketlikda joylashtirish talab etiladigan yopiq test

VII. Baholash mezoni va ajratilgan vaqt

Test topshiriqlari umumiy 80 ball bilan baholanadi.

Har bir to'g'ri javob 2 ball, noto'g'ri javob esa 0 ball bilan baholanadi.

Test topshirig'ini bajarish uchun 80 daqiqa vaqt me'yori belgilanadi.

VIII. Imtihon tartibi

Taqiqlangan vositalar: imtihon vaqtida mobil telefon, aqlli soat, planshet yoki elektron eslatmalardan foydalanish qat'iy man etiladi.

Axloq va intizom: nusxa ko'chirish, yordam so'rash yoki yordam berish, imtihon davomida gaplashish, ruxsatsiz chiqish kabi holatlar taqiqlanadi.

Nazoratchi qoidabuzarlikni aniqlaganda, uni rasmiylashtirib, tinglovchini testdan chetlashtiradi va natijasi bekor qilinadi.

IX. Tavsiya etilgan adabiyotlar

1. G.Rahimova; G. Jo'raqulova. Ma'lumotlar bazasini boshqarish tizimlari. Toshkent -2024 yil.

2. Gaipnazarov T.S, Irgasheva D.Y Ma'lumotlar ombori. Toshkent-2014.

3. Shaxsiy kompyuter va ofis qurilmalariga texnik xizmat ko'rsatish. Yaxshiboyev R.E, Siddiqov B.N Toshkent : "Tafakkur avlodi" 2022 yil

4. Kompyuter tarmoqlarini administratorlash. X.Djumanov. K.T.Abdurashidova. S.Botirov Zamin Nashr -2021

5. Kompyuter tizimlari va tarmoqlari. A.A.Kaxxarov, Yu.Sh Avazov Toshkent 2022.

6. Sh.B.Sayfullayev. Axborot xavfsizligi. Toshkent 2021.

7. Axborot texnologiyalari asoslari. Mirzayev A.E. Xalilov S.p, Naim N.A. Toshkent -2021

8. Informatika va axborot texnologiyalari. 9-sinf. V.Wright, D.Taylor. "Cambridge University Press". 2023

9. Informatika va axborot texnologiyalari. 10-11-sinf. P.Long, S.Lawrey, V.Ellis. "Cambridge University Press". 2023

10. Informatika va axborot texnologiyalari. 8-sinf. M.Fayziyeva. "Nashriyot uyi tasvir". 2020

11. Informatika va axborot texnologiyalari. 9-sinf. M.Fayziyeva. "Nashriyot uyi tasvir". 2020

12. Informatika va axborot texnologiyalari. 10-sinf. F.Fayziyeva, D.Sayfurov va b. "Respublika ta'lim markazi". 2021

13. Informatika va axborot texnologiyalari. 11-sinf. N.Xaytullayeva, F.Fayziyeva va b. "Respublika ta'lim markazi". 2021.

14. Informatika va axborot texnologiyalari. O'rta ta'lim muassasalarining o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limi muassasalari uchun darslik 10-sinf. Taylaqov N. Axmedov A. Paradyeva M. Abdug'aniyev A. 1-nashri. Toshkent 2017 yil.

15. Informatika va axborot texnologiyalari. O'rta ta'lim muassasalarining o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limi muassasalari uchun darslik 11-sinf. Taylaqov N. Axmedov A. Paradyeva M. Abdug'aniyev A. 1-nashri. Toshkent 2017 yil.

**Eslatma: test topshiriqlari mazmuni tavsiya etilgan adabiyotlarda aks etgan mazmun, tamoyil va yondashuvlar bilan moslashtiriladi, ammo test topshiriqlari to'g'ridan - to'g'ri manbalardan olinmaydi. Malaka sinoviga tayyorgarlik ko'rish jarayonida tavsiya etilgan adabiyotlar eslab qolish manbai sifatida xizmat qilishdan ko'ra, umumiy kasbiy tayyorgarlikni mustahkamlashga qaratilgan.*